

Carlo Scarpas dialog med det befintliga

- En studieresa genom norra Italien

David Albrechtsson, Hanna Sevcik

Augusti 2025

- 1. Zurich
- 2. Verona
- 3. Vicenza
- 4. Venedig

Innehåll:

05	Inledning
07	Carlo Scarpa
09	Verona
10	Museum Castelvecchio
18	Banca Popolare di Verona
23	Vicenza
24	Tomba Brion
30	Museum Gipsoteca Antonio Canova
35	Venedig
36	Biljettkontor vid Giardini della Biennale
40	Monumento alla Partigiana
42	Querini-Stampalia Foundation
50	Olivetti Showroom
56	Museum Correr
60	Gallerie dell'Accademia
64	Entré till Institutionen för litteratur och filosofi
66	Entré till Arkitekturskolan, Venedigs universitet
71	Reflektion
73	Källförteckning / Bildförteckning

Tågbyte i Milano.

Inledning

Med vår resa genom norra Italien vill vi studera arkitektur av Carlo Scarpa och hans medarbetare. Resans syfte är att fokusera på Scarpas arbetssätt med befintliga byggnader och hur han genom transformationer, utbyggnader och renoveringar bearbetade det existerande för att skapa en ny helhet.

Carlo Scarpas verk har ett säregnet förhållningssätt till historien, både på en övergripande och detaljerad nivå. Detta vill vi studera för att öka vår förståelse och förmåga om hur vi kan skapa arkitektur med i första hand de medel som redan finns.

Hur det gamla och det nya samverkar är en avgörande fråga i samtida arkitektur, där bevarande och omgestaltning av befintliga byggnader ofta utgör ett mer hållbart alternativ. Denna resa har inneburit nya insikter och referenser till våra fortsatta studier och kommande projekt på hur man kan balansera bevarande med nyskapande.

För att studera några av Scarpas projekt i norra Italien har vi delat upp vårt arbete i tre olika faser:

Före:

Inför avresan förberedde vi oss för platsbesöken genom att läsa på om projekten och deras kontext. I litteratur, liksom på många av museernas webbplatser, fann vi inte bara information om Scarpas arbete utan även ritningar, skisser samt fotografier från både före och efter hans ingrepp. Relevant information har vi sammanställt i denna reseberättelse.

På plats:

Väl på plats studerade vi arkitekturen genom fotografi, skisser och text. Materialet bearbetades under resans gång inför sammanställningen av reseberättelsen.

Efter:

Efter bearbetning av relevant material sammanställde vi reseberättelsen och arbetet avslutades med en övergripande reflektion som knyter samman resans iakttagelser och insikter.

Carlo Scarpa

Carlo Scarpa föddes 1906 i Venedig och bodde där större delen av sin uppväxt, med undantag från några år då familjen bodde i Vicenza.

Han utbildade sig vid Accademia Reale di Belle Arti i Venedig, där han tog examen år 1926. Under utbildningen praktiserade Scarpa på flera arkitektkontor och efter examen arbetade han med konstföremål och butiksinredning för glastillverkarna Maestri Vetrai Muranesi Cappellini e C. Därefter började han rita egna projekt.

Under många år undervisade han även i ritningsteknik och interiördesign på arkitektskolan i Venedig. Dock erhöll han aldrig titeln som arkitekt, då han avstod från att skriva behörighetsprovet för detta. Därför kallades han ofta istället för professor.

Scarpa gifte sig med Nini Lazzari och fick tillsammans sonen Tobia Scarpa, som liksom sin far valde att studera och arbeta som arkitekt.

Carlo Scarpa dog 1978 i Sendai i Japan och begravdes intill sitt egna verk, Tomba Brion, i San Vito.

Thomas Güller & Vittorio Magnago Lampugnani, *Carlo Scarpa : Architektur* (Gerd Hatje, 1986), 6.

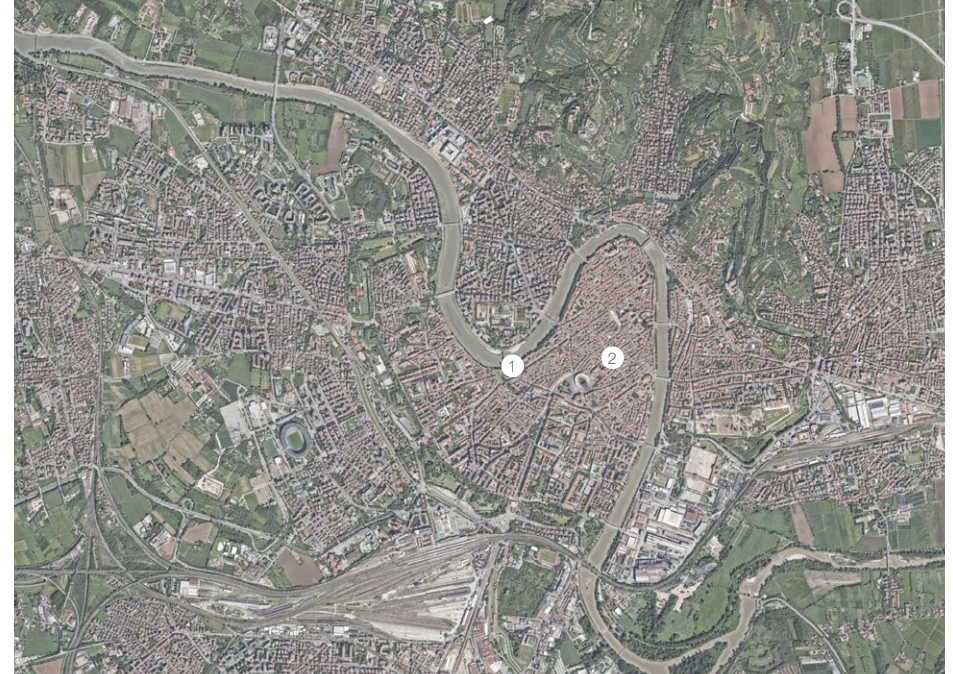
Floden Adige.

Kontrasten mellan det schweiziska bergslandskapet och det italienska låglandet blev påtaglig när vi anlände till vårt tågbyte i Milano. Grön och frodig landsbygd byttes ut mot tätbebyggd storstad. Under den fortsatta resan mot Verona var de grönskande bergen ständigt närvarande.

Järnvägsstationen i Verona är belägen utanför stadskärnan och omgivningen domineras av stora öppna trafikerade ytor. Efter en kort promenad kunde vi passera stadsporten Porta Nuova och gå in i den äldre stadsdelen, med dess intimare gaturnum. Väl framme vid Museum Castelvecchio kunde vi från en utsiktsplats se ut över floden Adige och dess många broar, som korsar det gröngråa vattnet. Floden slingrar sig runt staden och bildar en tydlig avgränsning mot de norra stadsdelarna.

I stadskärnans mitt, vid ett torg överfyllt med parkerade bilar, fann vi Banca Popolare di Verona. Parkeringen förstärkte byggnadens anonyma känsla, som redan var påtaglig på grund av de stränga besöksreglerna och den relativt slutna fasaden.

Verona

1. Museum Castelvecchio
2. Banca Popolare di Verona

Museum Castelvecchio

Byggår: 1959-1973

Plats: Verona

Typ: Omvandling bef. byggnad

Byggnadstyp: Museum

Castelvecchio skulle kunna beskrivas som ett av Scarpas mest komplexa projekt. För att förstå sig på denna byggnad och vad Scarpa gjorde för ingrepp behöver man nämligen studera byggnadens tidigare historia. I korthet ser denna ut så här:

År 1354 lät familjen Scaligeri bygga slottet och bron som går över floden Adige, vilket skulle bli ett säkrare boende för familjen i händelse av att befolkningen skulle göra uppror. En vallgrav byggdes även runt hela byggnaden, som dock fylldes igen under 1600-talet och upptäcktes först under Scarpas arbete 1962.

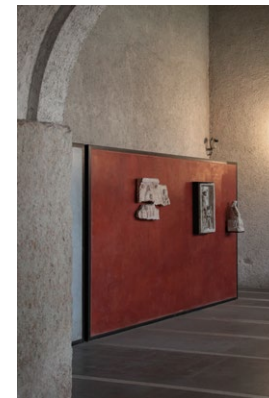
Under den venetianska perioden omvandlades slottet till en militärakademi. 1797 tog Frankrike med Napoleon över slottet och lät då bygga en mur mot floden Adige, så att hela innergården omslöts. Man lät senare bygga kvadratiska rum i följd som baracker i den norra och östra delen av innergården, i en L-formad volym. På så vis blev innergården mindre och byggnaden mer bortkopplad från Adige.

Det var först 1825 som slottet blev publikt, då en väg byggdes mellan staden och bron över Adige, genom innergården. 1923 beslutade direktören för Veronas konstmuseum, Antonio Avena, att flytta samlingarna till Castelvecchio. Med hjälp av arkitekten Ferdinando Forlati restaurerades slottet med målet att skapa en illusion av ett historiskt palats, med påkostade interiörer i 1500/ 1600-tals stilideal. Bland annat sattes dekorativa öppna spisar in i varje rum i den L-formade delen från Napoleontiden, samt så gjordes fasaden mot innergården av utbyggnaden om till gotisk stil. Bland annat återanvände man gamla gotiska fönster från hus i Verona som hade förstörts i en översvämning 1882. Dessutom gjordes innergården, som tidigare hade haft en militär funktion, om till en formell trädgård. 1926 öppnades museet.

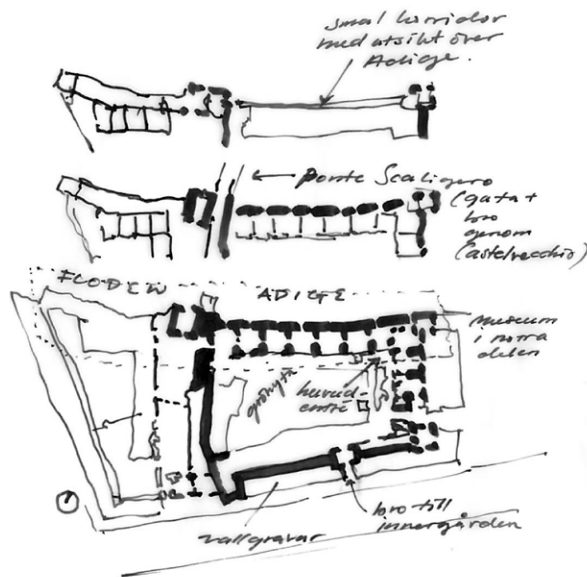
1956 kontaktade den dåvarande museidirektören, Licisco Magagnato, Carlo Scarpa för att restaurera och omorganisera museet. Detta gjordes i två etapper: 1957-1964 samt 1967-1973. Målet var att klargöra och synliggöra de historiska lagerna i byggnaden genom selektivt borttagande/rivande. På så vis blev byggnaden i sig en utställning av sin utveckling genom tiderna. För att lyckas med detta behövde Scarpa göra ett grundligt forskningsarbete innan, nästintill arkeologiskt.

De tidigare barackerna huserar numera början av utställningen.

Färgdetaljer bryter av i rummen.

Planskiss.

Byggnaden blir en del av gatunätet då Ponte Scaligero och dess gata löper igenom borgen.

Muren är frigjord från 1920-talsbyggnaden, för att förstärka dess historiska lager.

I detta arbete fanns självklart ett dilemma hos arkitekten, nämligen att för att synliggöra de äldsta originaldelarna måste man ibland försumma de delar som kom senare. Scarpa tog på sått och vis olika hänsyn till olika delar och tidsepoker, bland annat var han hårdhänt mot renoveringen från 1920-talet. Förutom att riva sidorna av den L-formade volymen, dels i fasaden mot floden, dels mot innergården, rev Scarpa en trappa från Avenas och Forlatis arbete som låg i nordvästra hörnet av innergården. Detta möjliggjorde nämligen att man kunde ta fram en igensatt port (Porta del Morbido) samt frigöra den västra delen av innergården, som var en mur från tiden innan Scaligeri. Vallgraven på innergården lät Scarpa delvis gräva upp.

På sätt och vis är den delvisa demoleringen av de nyare delarna samt utgrävandet av den originella konstruktionen det som gör detta projekt så lyckat. I stället för att ta fram hela originalet och återskapa detta till sitt ursprungliga utseende får betraktaren ta del av mindre fragment av byggnadens historia, vilket hjälper till för att man ska kunna föreställa sig hur det en gång i tiden kan ha sett ut på platsen. De delar som Scarpa lade till i projektet är gjorda av samtida material som inte är alltför kontrasterande mot det befintliga.

Värt att notera är att det snarare är tomrummen mellan de olika delarna av byggnaden som hjälper betraktaren att förstå de olika tidsepokerna, något som Scarpa åstadkom genom småskaligt demolerande samt att de adderade detaljerna är placerade med en viss distans till det gamla.

Richard Murphy, *Carlo Scarpa and the Castelvechio* (Butterworth Architecture, 1990), iv-9.

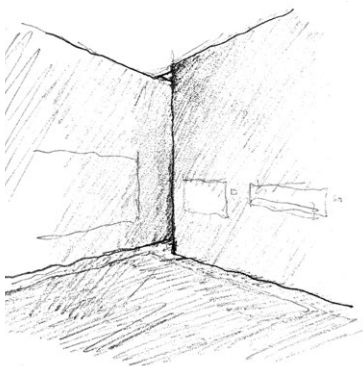
Fig. 1. Innergården efter Napoleontiden.

Innergården idag, efter Avenas renovering på 1920-talet.

Golvets kulör återspeglas i tavlornas röda detaljer.

Perspektivskiss av innervägg på övervåningen.

Perspektivskiss av bro, våning 3.

Detalj av räcke.

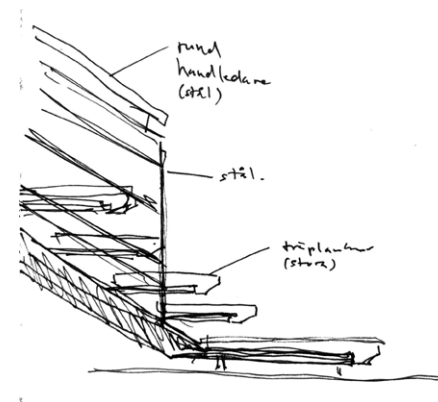
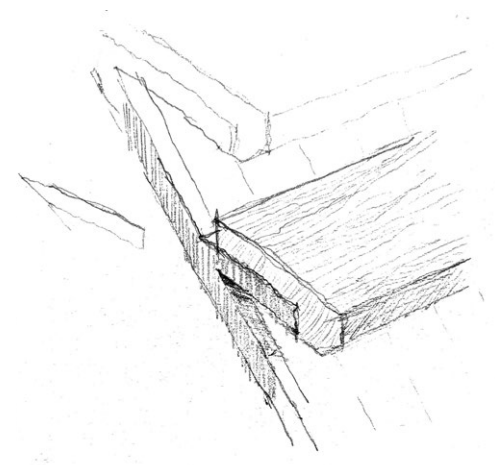
Bild över västra innergården.

Sektion genom nordvästra delens broar.

Scarpa arbetade mycket med att förbättra den vertikala rörelsen genom tillägg av trappor.

Vangstycket på trappan, som elegant bär upp planstegen i trä, är ett hantverk i sig.

Banca Popolare di Verona

Byggår: 1974-1982

Plats: Verona

Typ: Renovering/ utbyggnad

Byggnadstyp: Bank

Detta projekt bestod av en renovering och omorganisation av rumsflödet i den befintliga banken, samt en utbyggnad till denna. För att göra plats åt utbyggnaden revs två byggnader intill, från mellankrigstiden. Utbyggnaden begränsades till de tidigare byggnadernas volym.

Storleken på de runda fönsterna mot torget varierar, då det under byggnationen visade sig att konstruktionen inte tillät den tänkta storleken på ett av fönsterna. För att skapa harmoni i fasaden gjordes ännu ett av fönsterna mindre, vilket visar på vikten att som arkitekt försätta designprocessen även efter att bygget har påbörjats.

Scarpa hann aldrig se projektet färdigställt, då han gick bort i november 1978. Projektet avslutades av Arrigo Rudi och Valter Rossetto, med hjälp av Scarpas ritningar.

Av sekretesskäl tar banken inte emot besökare, så vi fick fokusera på fasadens underfundiga och välritade detaljer.

Arrigo Rudi & Valter Rossetto, *La Sede Centrale della Banca Popolare di Verona: Nel Progetto e Nella Realizzazione di Carlo Scarpa e Arrigo Rudi* (Banca Popolare di Verona, 1983), "Review of the Project and Works".

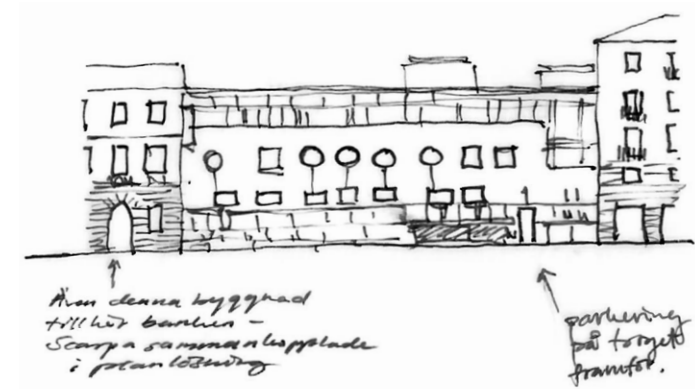
Dunia V. Salazar, "The Function of Form: Meaning in the Work of Carlo Scarpa" (Master thesis, Texas Tech University, 1997), <http://hdl.handle.net/2346/11546>, 100-101.

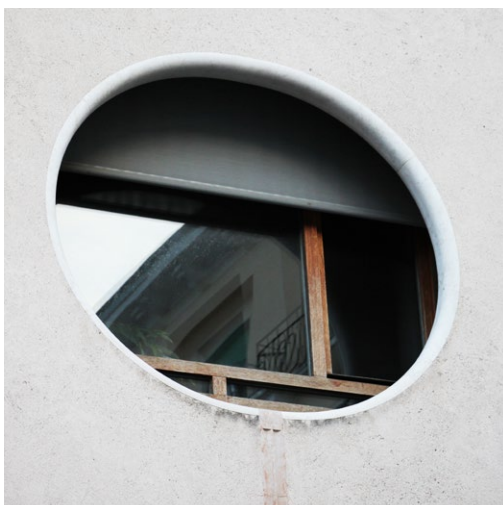
Fig. 2. Innan Scarpas arbete.

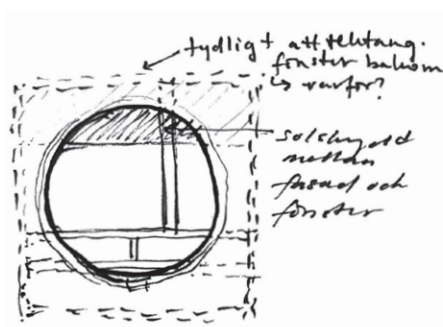
Banca Popolare idag, med parkeringen framför.

Elevation mot gatan.

Fasadens cirkulära öppningar är placerade framför de rektangulära fönsterna.

Skiss av fönsterdetalj.

Övre fasaddetaljer, vid takfoten. Notera mosaiken som bildar en relief ovanför den svarta stål balken.

Sidoentré.

Floden Retrone, med Basilica Palladiana i fonden.

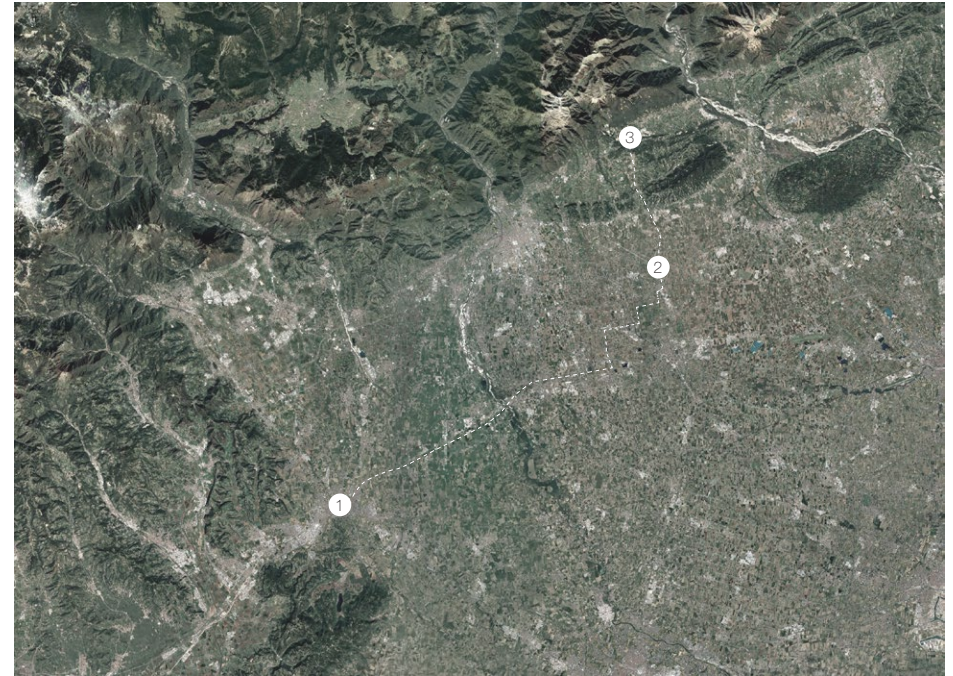
Vi anlände tidigt på morgonen till Vicenza och hyrde en bil för att kunna ta oss till Tomba Brion och Museum Gypsotheca Antonio Canova. Bilfärden gav oss en bättre förståelse för projektens kontext, med de öppna fälten samt de mindre samhällen som präglar den italienska landsbygden. Under hela bilfärden syntes alpernas silhuett i bakgrunden.

Under vårt besök i Vicenza passade vi även på att se Villa Rotonda, som ligger på gångavstånd från stadskärnan. Dess regelbundna plan och symmetriska formspråk blev en tydlig kontrast mot Scarpas arbete.

Villa Rotonda.

Vicenza

1. Vicenza (utgångspunkt)
2. Tomba Brion
3. Museum Gypsotheca Antonio Canova

Tomba Brion

Byggår: 1970-1978

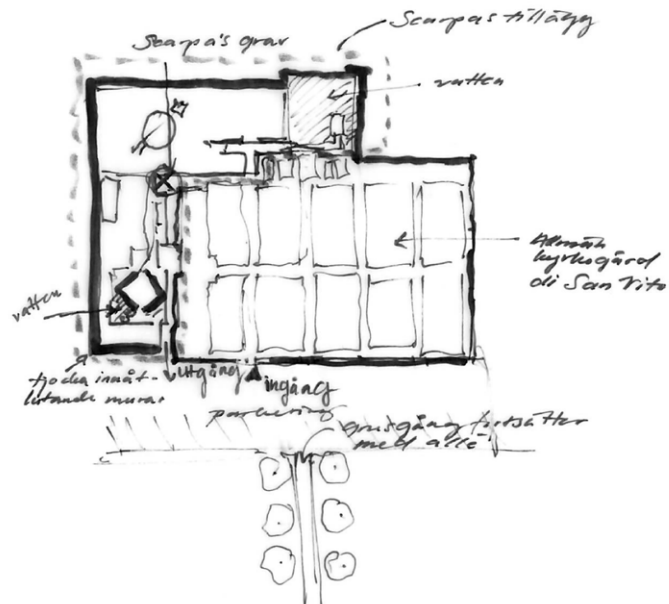
Plats: San Vito d'Altivole

Typ: Nybyggnation

Byggnadstyp: Begravningsplats

Scarpas arbete i detta projekt bestod av en begravningsplats till familjen Brion, som placerades i utkanten av den redan existerande kyrkogården i San Vito d'Altivole. Detta inkluderade i sin tur flera mindre installationer; en hall med kolumner, en paviljong, en damm samt ett kapell. Scarpa använde sig av östasiatiska och klassicistiska detaljer i strukturerna. Tomba Brion blev ett av Scarpas sista projekt. Han begravdes här i november 1978.

Peter Noever, *Carlo Scarpa: Das Handwerk der Architektur - The Craft of Architecture* (Hatje Cantz, 2003), 72.

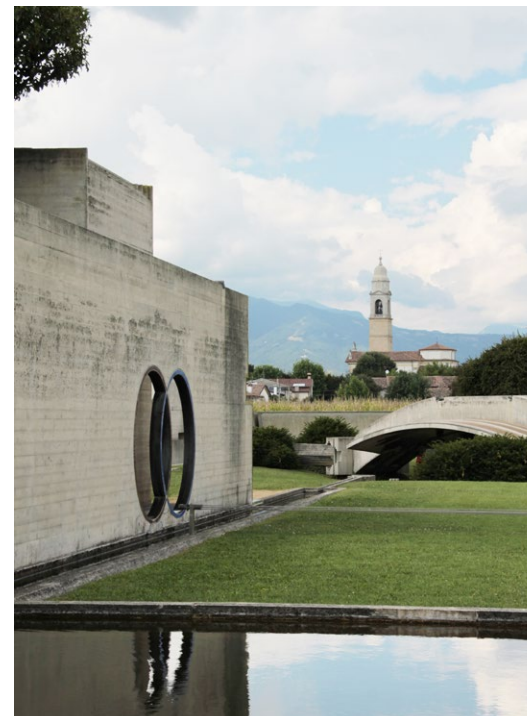
Skiss av situationsplan.

Entrén till Scarpas tillägg nås via kyrkogården.

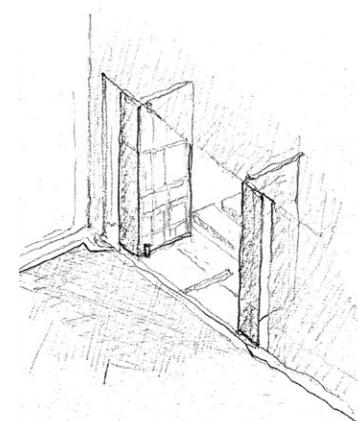
Symmetrin är påtaglig i kapellet.

Ovanför kyrkogårdens omslutande murar ser man ut över fälten, kyrkan och bergen.

Kapellet.

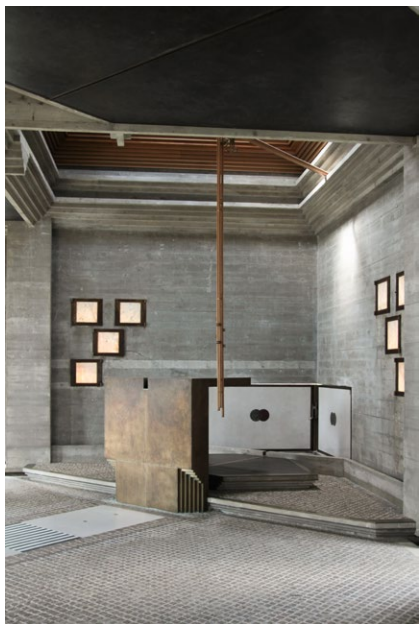

Specialritade pivotdörrar.

Tomba Brion visade sig vara en förhållandevis välbesökt plats, med besökare från alla världens hörn. Här fann vi intima rum som ger besökaren utrymme för lugn och reflektion. Relationen till omgivningen gör sig ständigt påmind, då man på vissa utvalda punkter kan se över muren som omsluter begravningsplatsen. En punkt man tydligt ser bortom de intilliggande åkrarna var kyrkan, vars klockor ringde med jämna mellanrum under vårt besök.

Vägen mot kapellet.

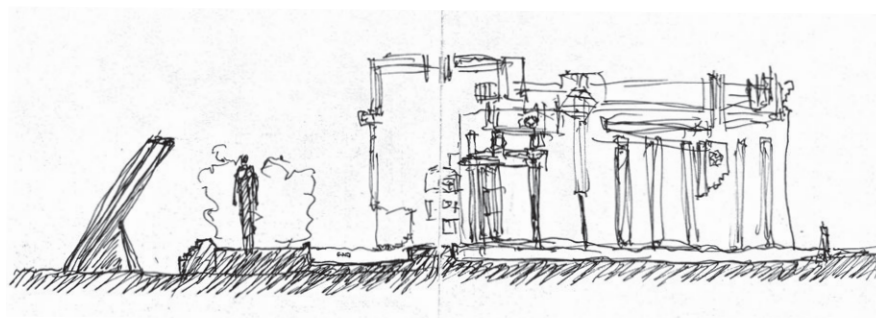
Interiör, kapell.

Marken är täckt av olika stenväggningar.

Gångarna genom begravningsplatsen är stundtals nedsänkta i gräsmattan.

Elevation framför kapellet.

Museum Gypsotheca Antonio Canova

Byggår: 1955-1957
Plats: Possagno
Typ: Utbyggnad
Byggnadstyp: Museum

Till minne av den klassicistiska skulptören Antonio Canovas 200:e födelsedag beställdes en utbyggnad av det museum som upprättades för hans skulpturer och målningar. Museet är fyllt med gipsskulpturer från förstudier, samt skisser.

Museet består av den äldre basilikan, från 1836, Scarpas tillägg, från 1957, samt Canovas intilliggande födelsehem. Canova föddes i den lilla staden Possagno, beläget vid foten av Monte Grappa, där museet är beläget.

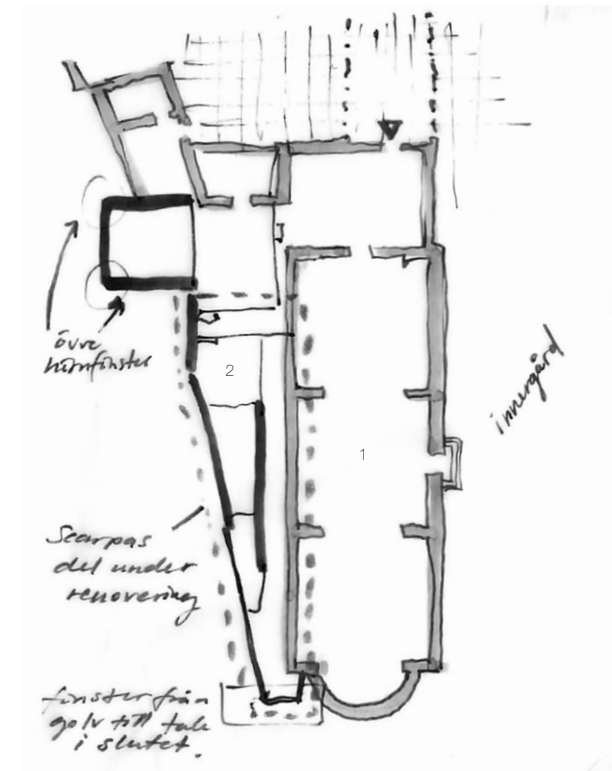
Scarpas tillägg till basilikan är ett galleri med fokus på ljusinsläpp, som välkalkylerat lyser upp gips- och terrakottaskulpturerna. Enligt hemsidan ska det största kvadratiske rummet från början ha varit tillägnat skulpturen Thesus, men idag är den utbytt mot andra mindre skulpturer.

På hemsidan nämns också byggnadens relation till landskapet och hur Scarpa med fönsterna, belägna i byggnadens hörn, bidrar till att betraktaren kan se bergen utanför.

"The Museum Complex" Museum Gypsotheca Antonio Canova, accessed July 18, 2025, <https://www.museocanova.it/en/museum/the-complex/>

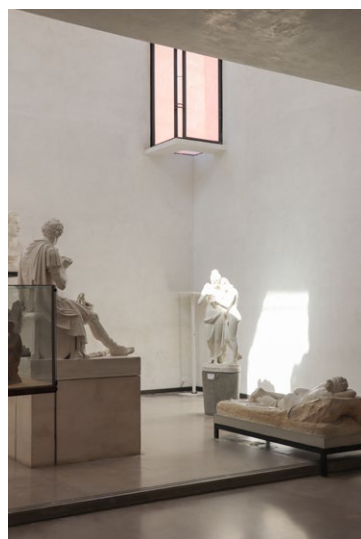
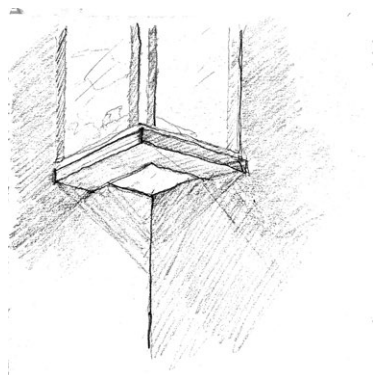
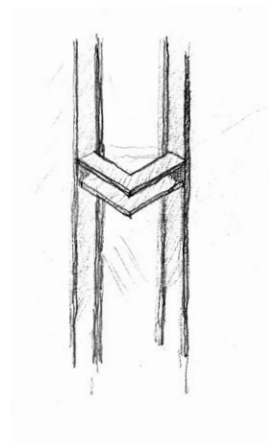
Antonio Canovas födelsehem.

- 1 Den existerande basilikan.
2. Scarpas utbyggnad.

Pågående underhåll av utbyggnaden.

Solen belyser skulpturerna i det stora galleriet.

Skiss av basilikans utställningsrum.

Sammankopplingen mellan basilikan och Scarpas utbyggnad.

I Museum Gypsotheca Antonio Canova fann vi intressanta rum av Scarpa i hans utbyggnad av basilikan. Vi förvånades av rummets höjd och storlek, som vi endast hade fått en förståelse om från bilder och ritningar. Scarpas utbyggnad förhåller sig tydligt till platsens och museets befintliga byggnader från olika tidsperioder, däribland basilikan samt Canovas födelsehem, som alla binds samman av trädgården. Kopplingen till det befintliga syns bland annat i valen av fönsterplaceringar, ljusinsläpp och rumshöjder, vars beståndsdelar gör att övergången till utbyggnaden upplevs naturlig i sin kontext. Exteriören ter sig dock till skillnad från interiören ganska anonym, då den är undangömd på museets baksida. Tyvärr var vissa delar av Scarpas utbyggnad stängda för renovering.

Utsikten från Ponte dell'Accademia.

Under tåg färden från fastlandet, på bron över till Venedig, bland passerande taxibåtar och diverse vattenfarkoster, slog det oss att vi närmade oss Carlo Scarpas födelseort.

Att röra sig runt i Venedig kan vara nog så komplext med dagens digitala hjälpmedel, men vi kan nog inte fullt förstå hur det kan ha varit att lära sig att hitta och ta sig fram i gaturummen utan dessa, såsom Scarpa antagligen upplevde det. Från de större huvudgatorna förgrenar sig en nästintill labyrintisk gatustruktur. En miljö präglad av rörelse över broar, runt byggnader och med båt över vattnet. Det är inte svårt att föreställa sig att en uppväxt på en sådan plats bör ha påverkat förståelsen för rumsligheter, därmed blir ett möjligt samband med gatorna i Venedig och Scarpas komplexa planlösningar uppenbar.

Två av byggnaderna vi skulle besöka vid Giardini della Biennale, Venezuelapaviljongen och skulpturräddgården vid italienska paviljongen, var dessvärre stängda för renovering. Att Scarpas verk renoveras var något vi märkte på flera av våra besök, vilket väcker frågor om hur vi bevarar byggnaderna på bästa sätt för framtiden.

Venedig

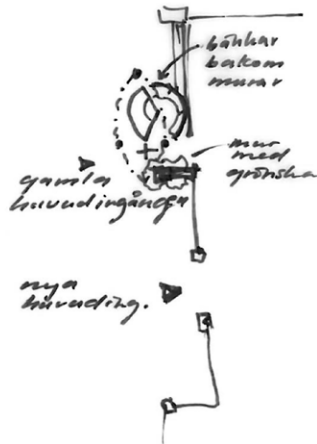
1. Biljettkontor vid Giardini della Biennale
2. Monumento alla Partigiana
3. Querini-Stampalia Foundation
4. Olivetti Showroom
5. Museum Correr
6. Gallerie dell'Accademia
7. Entré till Institutionen för litteratur och filosofi, Universitetet Ca' Foscari
8. Entré till Arkitekturskolan, Venedigs universitet

Biljettkontor vid Giardini della Biennale

Byggår: 1952
Plats: Venedig
Typ: Nybyggnad
Byggnadstyp: Biljettkontor

Det rundade biljettkontoret består av prefabricerade betongelement som stöds av trä- och stålramar. Taket över strukturen är i en lövliknande form och intäkt i uppspända tygbitar. Fönsterna består till stor del av trådbundet glas. Byggnaden används dock inte längre för biljettförsäljning, men när vi beökte Biennalen användes den däremot som informationsdisk.

Ada Francesca Marcianò, Carlo Scarpa (Verlag für Architektur Artemis, 1986), 42.

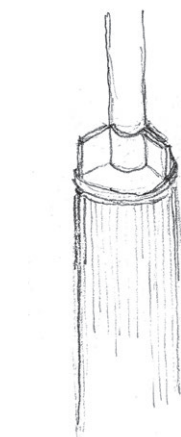
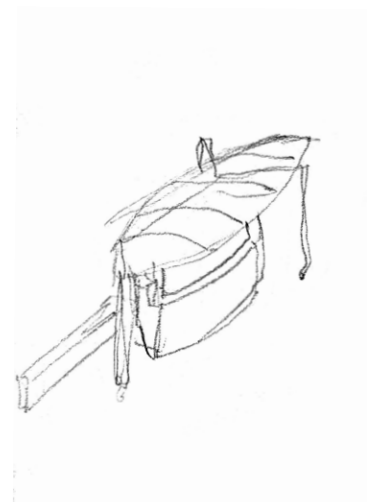
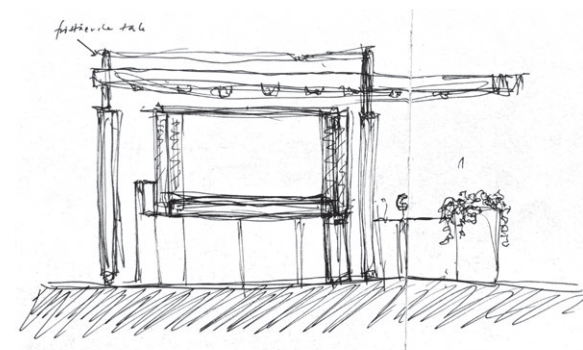
Planskiss.

Det tidigare biljettkontoret.

Det uppspända tyget ger intrycket av ett segel.

Monumento alla Partigiana

Byggår: 1965-1969

Plats: Venedig

Typ: Omvandling bef. konstverk

Byggnadstyp: Offentligt konstverk

År 1955 ritade Carlo Scarpa ett monument till en staty av Leoncillo Leonardi, vid den närliggande Napoleonska trädgården. Monumentet och statyn blev dock vandaliserade år 1961. Därefter byggdes ett nytt monument kring en ny staty ritad av Augusto Murer och denna gång var Scarpa också involverad. Statyn föreställer en handfångslad kvinna och är en hyllning till de partigianska kvinnorna som kämpade för ett fritt Italien under fascismen.

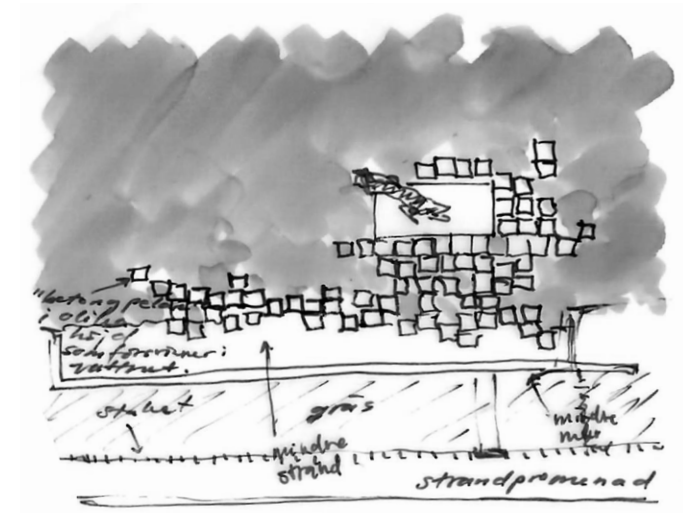
Denna staty placerades vid vattenkanten nära den första statyns placering, som låg på land några meter bort. Scarpas monument ger statyn en yta att vila på i vattnet och olika fragmenterade betongblock omsluter den större plattformen i olika höjder, vilket skapar ett litet landskap som förändras med tidvattnets gång.

På grund av det utsatta läget vid vattnet har monumentet krävt mycket underhåll.

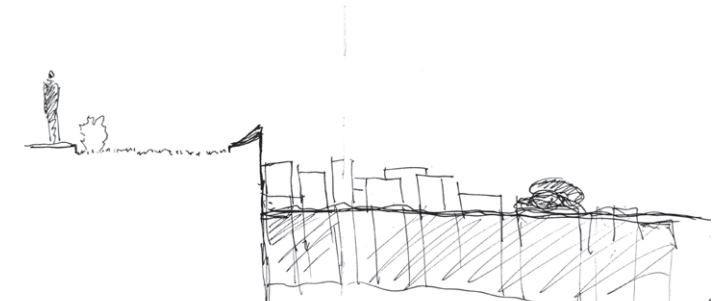
Renata Codello & Joanna Dezio, "Carlo Scarpa's 'Monument to the Partisan Woman'," *Future anterior* 6:1 (2009): 38–48, <https://muse.jhu.edu/article/364596/pdf>.

Plattformarna försvinner ner i vattnet.

Planskiss över minnesmärket.

Sektionsskiss.

Querini-Stampalia Foundation

Byggår: 1961-1963

Plats: Venedig

Typ: Omvandling bef. byggnad

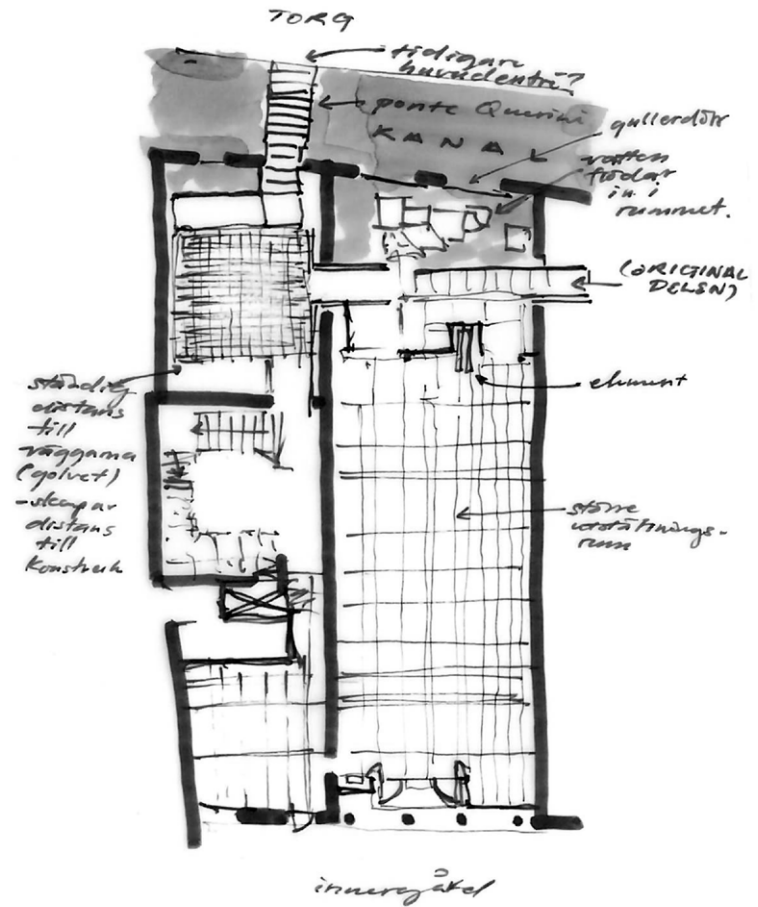
Byggnadstyp: Museum

I Fondazione Querini Stampalias lokaler, bestående av ett 1500-tals palats med en kollektion, bibliotek och föreläsningssal, restaurerade Scarpa bottenvåningen samt installerade en bro, för att förbättra rörelseflödet till torget Campo Santa Maria Formosa. Bron påminner om östasiatiska och venetianska broar. Användningen av vatten, dels genom att det omringar byggnaden, dels genom att Scarpa lät det flyta in i rummen i mindre kanaler, är något som är särskilt karakteristiskt för detta projekt.

Peter Noever, ed., Carlo Scarpa: *Das Handwerk der Architektur - The Craft of Architecture* (Hatje Cantz, 2003), 72.

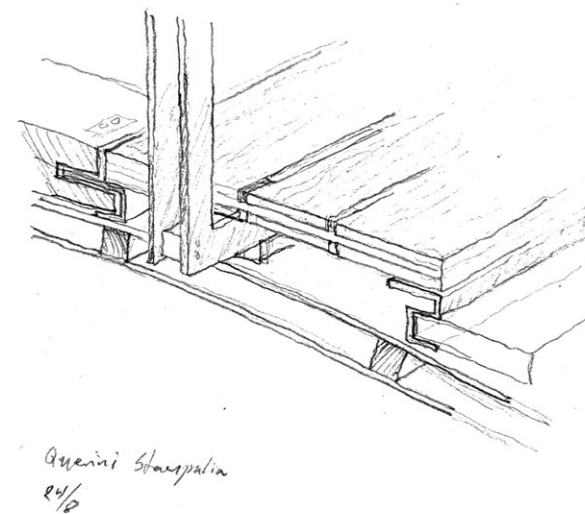
Museet väntar mot kanalen och besökaren behöver gå över en bro för att komma till entrén.

Planskiss.

Detalj av Scarpas bro till museet.

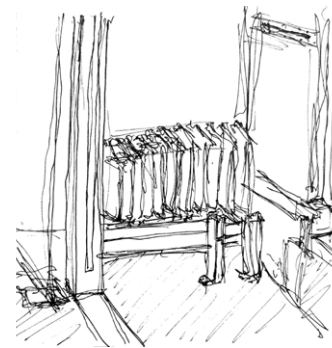
Skiss av brokonstruktion.

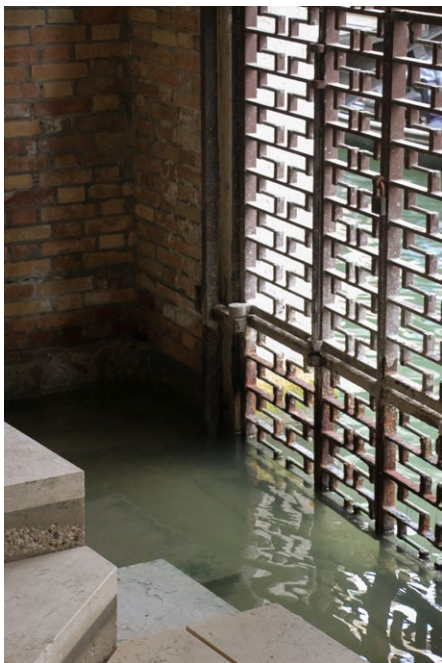
Distansen mellan golv och vägg påminner om kanalerna utanför.

Entré till innergårdens trädgård.

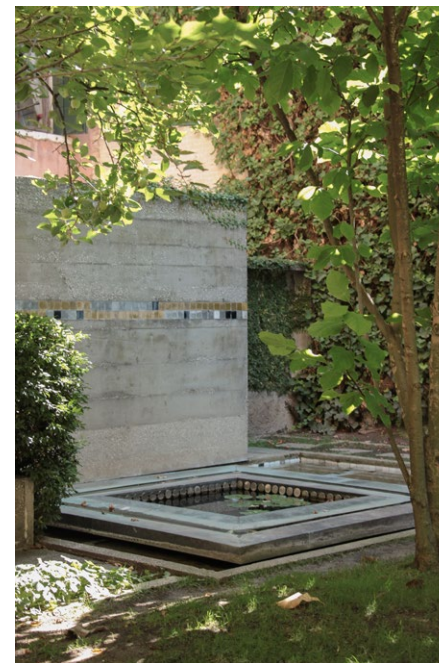
Detalj av radiator.

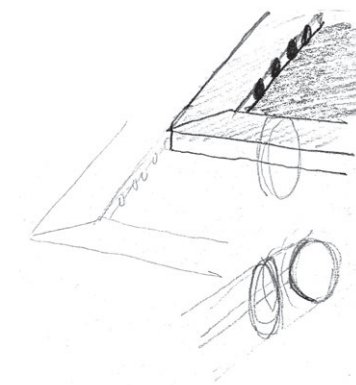
Kanalen utanför är ständigt närvarande.

Skiss av grinden mot kanalen.

Museets innergård.

Detaljskiss.

Olivetti Showroom

Byggår: 1957-1958

Plats: Venedig

Typ: Transformation

Byggnadstyp: Utställning/ museum

År 1956 vann Scarpa Premio Olivetti, och fick därigenom designa en utställningslokal/ showroom för Olivetti, känd för sina skriv- och räknemaskiner. Scarpa föreslog en mindre fontän interiört, som leder fram till marmortrappan i lokalen, som i sin tur för besökaren till två balkongliknande gallerier. Trappan i utställningslokalen är delvis inspirerad av trappan i Biblioteca Laurenziana i Florens.

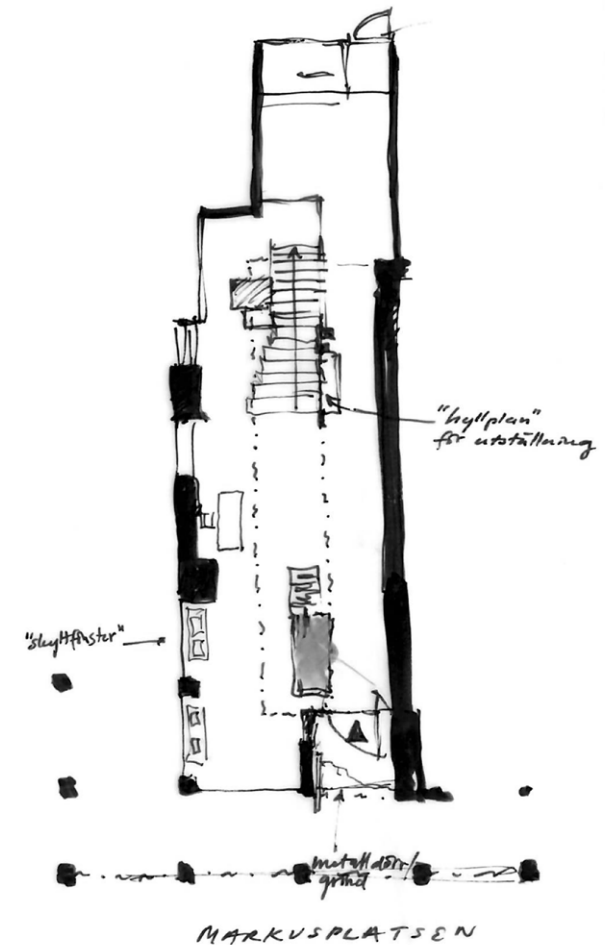
Peter Noever, ed., Carlo Scarpa: *Das Handwerk der Architektur - The Craft of Architecture* (Hatje Cantz, 2003), 34.

Fasad mot sidogata.

Trappa till övervåningen.

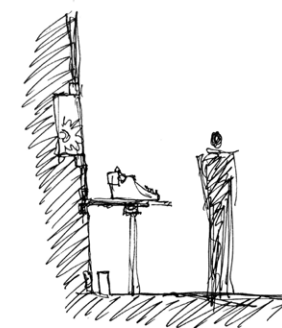
Planskiss.

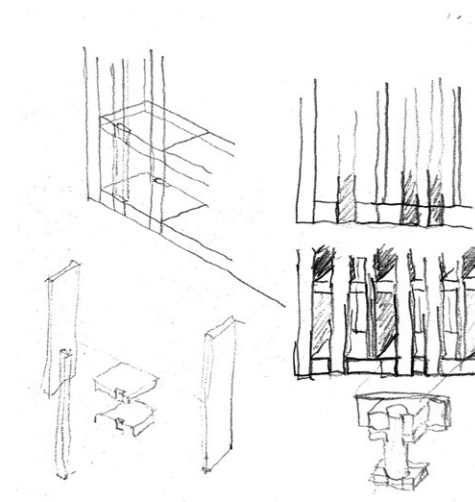
Skyttfönster mot sidogata.

De låga utställningsborden är monterade mot väggen och klarar därför av att balansera på endast en punkt.

Sektionsskiss.

Skiss av raster, synligt i den övre bilden.

Fönster på övervåningen, mot Markusplatsen.

Fontänen vid entrén bildar en svart vattenspegel som kontrasterar mot golvmosaiken.

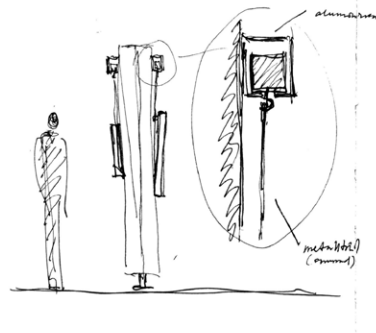
Museum Correr

Byggår: 1958-1960
Plats: Venedig
Typ: Interiör
Byggnadstyp: Museum

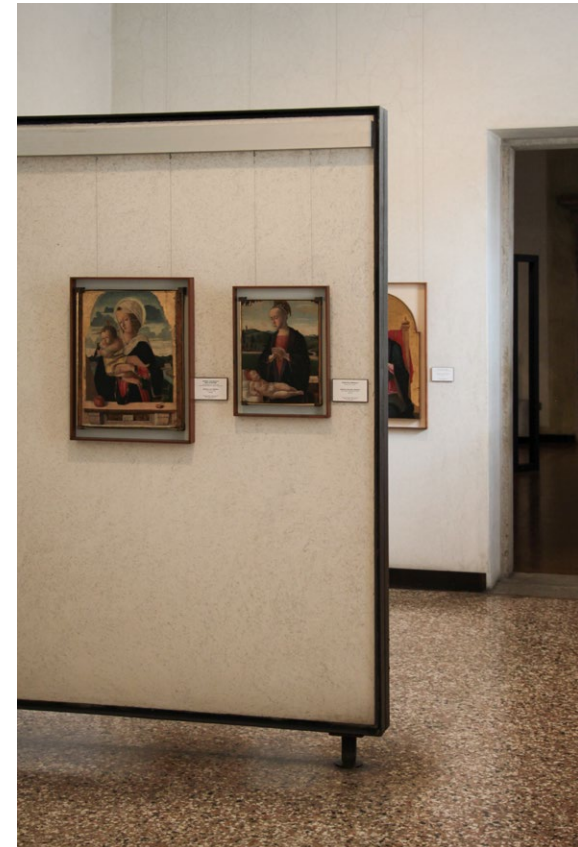
Tillsammans med arkitekten Egle Renata Trincanato utförde Scarpa en omorganisering av utställningen i Museum Correr, på våning två i byggnaden Procuratie Nuove. Samlingarna består av olika objekt och är en sammanställning av venetiansk historia mellan 1300- och 1500-talet.

De totalt 21 rummen i de två flyglarna, med utsikt över Markusplatsen respektive Palazzo Reales innergårdar, delades upp med två typer av skiljeväggar. Dels tunna travertinplattor, som är fästa i väggen och upphöjda från golvet, dels med låga skiljeväggar i putsat tegel, som hålls samman av järnramar. Lamporna är strukturellt integrerade i tak och väggar, vilket ger ett differentierat ljus i de olika rummen. Scarpa designade även stativen som håller upp vissa av objekten i utställningen.

Ada Francesca Marcianò, *Carlo Scarpa* (Verlag für Architektur Artemis, 1986), 110.

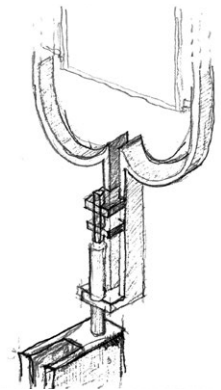
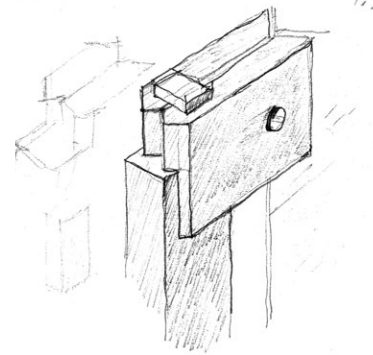
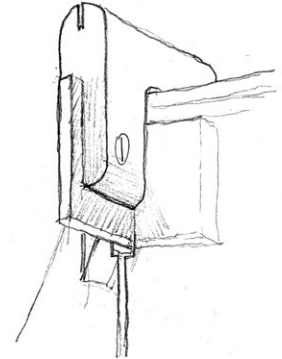
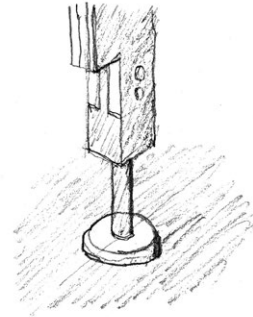
Flexibel tavelupphängning på skärmvägg.

Skärmvägg.

Stativ för utställning av tavlor.

Tekniska detaljer av montrar och utställningsstativ.

Gallerie dell'Accademia

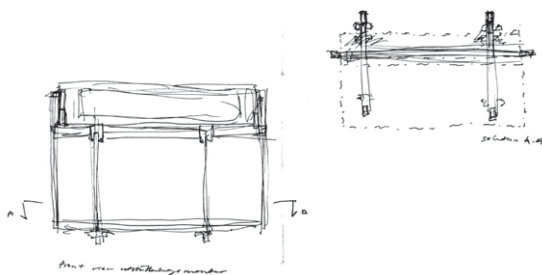
Byggår: 1945-1951
Plats: Venedig
Typ: Interiör
Byggnadstyp: Museum

Arbetet som Carlo Scarpa genomförde för Accademia-galleriets utställningssalar var enligt författaren Ada Francesca Marcianò en del av förändringen av synen på uppbyggnaden av utställningar. Mellan åren 1946 – 1960, ökade fokuset på artefakter som viktiga delar i berättandet av historien och verken fick spela en större roll i utformandet av arkitekturen. Detta speglas i hur Scarpa har låtit objekten bestämma hur sekvenser, installationer och rumsligheter anpassats för att accentuera deras betydelse.

Enligt museets hemsida bytte Scarpa ut det polykroma marmorgolvet i ett av rummen till en mörk venetiansk terazzo. Han designade även trappan som sammankopplar Hall II till Hall III.

Ada Francesca Marcianò, *Carlo Scarpa* (Verlag für Architektur Artemis, 1986), 45.

"First floor – Hall II," Museum Halls, Gallerie dell'Accademia di Venezia, hämtat 17/7/2025. <https://www.gallerieaccademia.it/en/hall-ii#:~:text=Hall%20II%20was%20established%20between,the%20room%20to%20Hall%20III.>

Skiss av utställningsmonter.

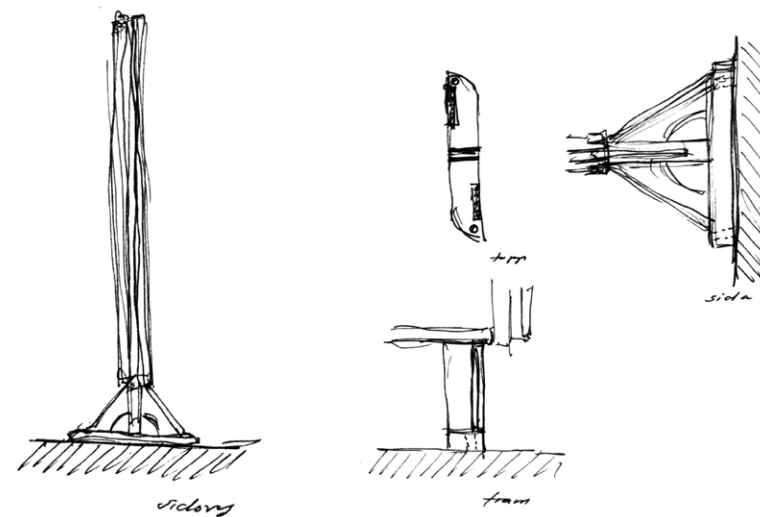
Utställningsmonter.

Den gula kulören på skärmväggarna kompletterar innertaket och golvet färger.

Skärmväggarnas möte med golv.

Skärmvägg.

Entré till Institutionen för litteratur och filosofi

Byggår: 1975-1979
Plats: Venedig
Typ: Ombyggnation
Byggnadstyp: Entré/ skola

Detta transformationsprojekt av klostret San Sebastiano till att bli Institutionen för litteratur och filosofi, vid universitetet Ca' Foscari, var till en början ett större arbete för Scarpa. Det var dock endast entrén vid sidan av kyrkans fasad som förverkligades. Den är byggd i isitrisk sten, en typ av kalksten.

Enligt Scarpas skisser och ritningar var tanken att rumsflödet skulle förbättras in till den gotiska kyrkan, genom en sekvens av rum från entrén som sedan skulle sluta i en kilformad hall till kyrkan. Projektet slutfördes av Giorgio Pietropoli, efter Scarpas död.

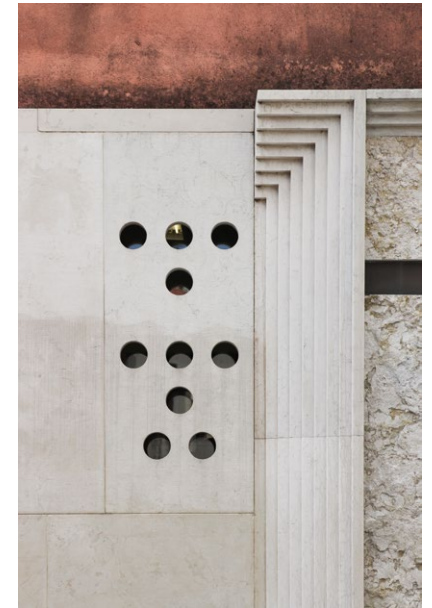
Toshio Nakamura & Yoshio Yoshida, "Carlo Scarpa," *a + u Extra edition*, no. 10 (1985), 192.

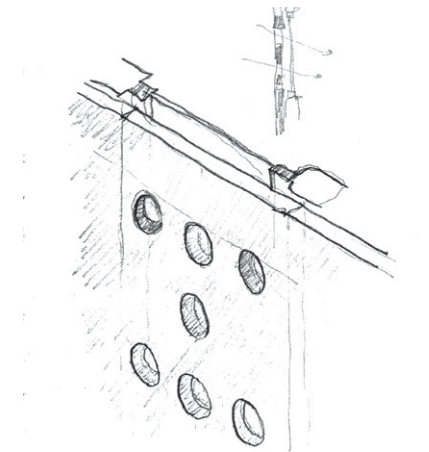
Kontext.

Entrén.

Stenen har bearbetats för att åstadkomma ljusöppningar.

Dolt fönster och ljusinsläpp.

Entré till Arkitekturskolan, Venedigs universitet

Byggår: 1966
Plats: Venedig
Typ: Ombyggnation
Byggnadstyp: Entré/ innergård

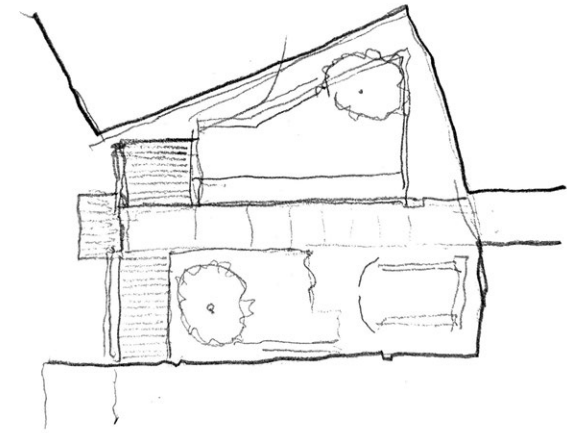
Projektet innefattar restaurering av innergården, mellan det som innan transformationen till Università Iuav di Venezia var Tolentini-klostret, och det intilliggande torget. En mur separerar gården från det publika torget.

Vid restaureringen hittades en äldre port i kalksten, men i stället för att återanvända den till sitt ursprungliga syfte valde Scarpa att placera den nästintill som ett museiföremål i trädgården och omvandla den till en damm. På muren finns en relief av ett ritverktyg, för att symbolisera arkitekters arbete.

Ada Francesca Marcianò, *Carlo Scarpa* (Verlag für Architektur Artemis, 1986), 142.

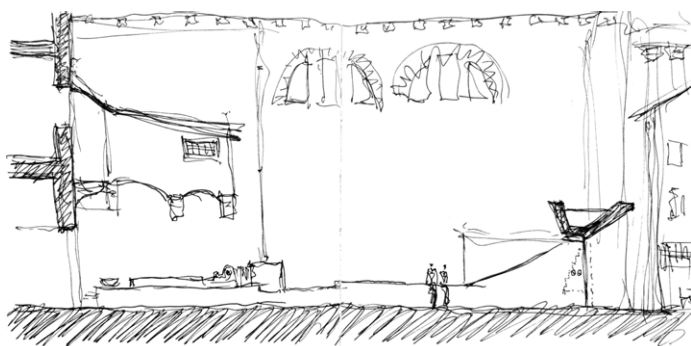
Entrén till universitetet är inklämt i hörnet av ett mindre torg fyllt med uteserveringar, som ramas in av en kyrka och större lägenhetsbyggnader.

Planskiss.

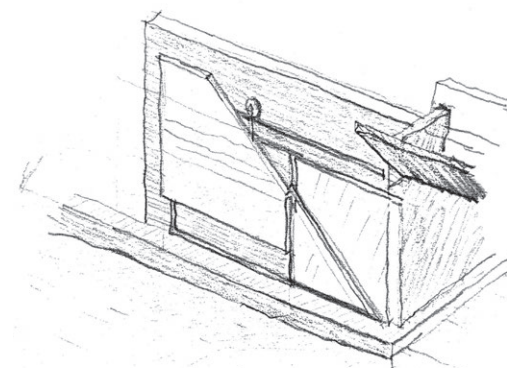
Porten som hittades under byggnationen omsluter idag en damm.

Sektion genom huvudentrén.

Portdetalj.

Skiss av porten och dess mekanik.

Reflektion

Under vårt förarbete stötte vi på ett rikt urval av Scarpas skisser, där hans passion för de små detaljerna blev uppenbar. Väl på plats var vi därmed medvetna om detaljrikedomen, men omfattningen överträffade ändå våra förväntningar. Som besökare blev man påmind om rummets och artefakternas allra minsta skala. Gångjärn, beslag, handledare, trösklar, lampor, skruvar, räcken, skyltar, allt gestaltat och inte minst tillverkat med en oerhörd precision. Som betraktare kunde man inte annat än att glädjas åt de många lager som fanns att upptäcka.

I många av de projekt vi besökte har tilläggen som Scarpa ritade en tydlig materiell koppling till det befintliga. Sambandet mellan yt-skikt och materialitet i gammalt och nytt bildar ofta en sömlös övergång, även om rumsproportionerna kan skilja sig åt. Att de adderade materialen är lika robusta och slittåliga som de befintliga, gör att de generellt sett har åldrats väl tillsammans med de äldre delarna. Detta vittnar om att medvetna beslut gällande beständighet i material är en viktig aspekt att ha i åtanke för att en utbyggnad eller omvandling på sikt ska kunna upplevas som en helhet tillsammans med det existerande.

När vi nu i efterhand reflekterar över vår studieresa är vi båda överens om att Scarpas arbetssätt är det som sammantaget har gett oss flest lärdomar. Framför allt hur han ofta gjorde gedigna undersökningar om den befintliga byggnaden och dess kontext innan en transformation eller utbyggnad. Vi ser detta som en förutsättning och ett nödvändigt första steg i utvecklingen och skapandet av ny arkitektur som kompletterar och samexisterar med det befintliga.

Källförteckning

Codello, Renata & Dezio, Joanna. "Carlo Scarpa's "Monument to the Partisan Woman"." *Future anterior* 6:1 (2009): 38–48. <https://muse.jhu.edu/article/364596/pdf>.

Gallerie dell'Accademia di Venezia. "First floor – Hall II." *Museum Halls*. Hämtat 17/7/2025. <https://www.gallerieaccademia.it/en/hall-ii#:~:text=Hall%20II%20was%20established%20between,the%20room%20to%20Hall%20III>.

Güller, Thomas & Lampugnani, Vittorio Magnago. *Carlo Scarpa : Architektur*. Gerd Hatje, 1986.

Marcianò, Ada Francesca. *Carlo Scarpa*. Verlag für Architektur Artemis, 1986.

Murphy, Richard. *Carlo Scarpa and the Castelveccchio*. Butterworth Architecture, 1990.

Nakamura, Toshio & Yoshida, Yoshio. "Carlo Scarpa." *a + u Extra edition*, no. 10, 1985.

Noever, Peter, ed. *Carlo Scarpa: Das Handwerk der Architektur - The Craft of Architecture*. Hatje Cantz, 2003.

Rudi, Arrigo & Rossetto, Valter. *La Sede Centrale della Banca Popolare di Verona: Nel Progetto e Nella Realizzazione di Carlo Scarpa e Arrigo Rudi*. Banca Popolare di Verona, 1983.

Salazar, Dunia V. "The Function of Form: Meaning in the Work of Carlo Scarpa". Master thesis, Texas Tech University, 1997. <http://hdl.handle.net/2346/11546>.

Yokoyama, Tadashi & Toyota, Hiroyuki. *Carlo Scarpa*. Kashima Publishing, 1977.

Bildförteckning

Fig 1. Richard Murphy, Carlo Scarpa and the Castelveccchio (Butterworth Architecture, 1990), 7, fig. b.

Fig. 2. Arrigo Rudi & Valter Rossetto, La Sede Centrale della Banca Popolare di Verona: Nel Progetto e Nella Realizzazione di Carlo Scarpa e Arrigo Rudi (Banca Popolare di Verona, 1983), fig. 3.

